KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 3.9.2025 r.
COM(2025) 356 final

2025/0191 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, i tymczasowego stosowania Umowy o partnerstwie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Wspólnym Rynkiem Południa, Republiką Argentyńską, Federacyjną Republiką Brazylii, Republiką Paragwaju i Wschodnią Republiką Urugwaju, z drugiej strony

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Załączony wniosek stanowi instrument prawny upoważniający do podpisania i tymczasowego stosowania Umowy o partnerstwie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Wspólnym Rynkiem Południa, Republiką Argentyńską, Federacyjną Republiką Brazylii, Republiką Paragwaju i Wschodnią Republiką Urugwaju (zwanej dalej „Umową o partnerstwie UE–MERCOSUR").

Podstawą obecnych stosunków między Unią Europejską („UE") a MERCOSUR[1] jest Międzyregionalna ramowa umowa o współpracy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, a Wspólnym Rynkiem Ameryki Południowej i jego państwami-stronami, podpisana w Madrycie w dniu 15 grudnia 1995 r.

W dniu 13 września 1999 r. Rada Unii Europejskiej upoważniła Komisję Europejską do rozpoczęcia negocjacji z MERCOSUR i przyjęła wytyczne negocjacyjne. Negocjacje prowadzono w porozumieniu z Grupą Roboczą Rady ds. Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Części umowy dotyczące zagadnień związanych z handlem były konsultowane z Komitetem ds. Polityki Handlowej.

Negocjacje trwały ponad 25 lat. Negocjacje dotyczące części związanych z handlem zostały zakończone jako pierwsze w czerwcu 2019 r., a negocjacje dotyczące części związanej z polityką i współpracą – w czerwcu 2020 r. W latach 2023–2024 UE i MERCOSUR wynegocjowały dodatkowe elementy, w szczególności załącznik do rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju, zawierający m.in. dalej idące zobowiązania w kwestii wylesiania, a także postanowienia zapewniające MERCOSUR większą elastyczność w ramach niektórych zobowiązań związanych z polityką przemysłową (np. w zamówieniach publicznych). UE i MERCOSUR zakończyły negocjacje w sprawie Umowy o partnerstwie w dniu 6 grudnia 2024 r. w Montevideo, w Urugwaju.

Wynikiem tych negocjacji jest ambitne porozumienie, które znacznie wykracza poza zakres umowy ramowej z 1995 r. i stanowi odpowiedź na aktualne globalne wyzwania. Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR wzmocni strategiczne więzi polityczne i gospodarcze między wiarygodnymi partnerami o podobnych poglądach w oparciu o wspólne uniwersalne wartości, takie jak demokracja i prawa człowieka. Jest to nowoczesna umowa, której motywami przewodnimi są: otwarty handel oparty na zasadach, przeciwdziałanie protekcjonizmowi i promowanie zrównoważonego rozwoju. Umożliwi ona osiąganie znacznych wzajemnych korzyści dzięki zacieśnionej współpracy. Będzie to ważny krok w kierunku umocnienia więzi między partnerami z wyboru i zwiększenia roli Unii Europejskiej w Ameryce Południowej.

---

[1] Wspólny Rynek Południa (oznaczany akronimem MERCOSUR od jego nazwy w języku hiszpańskim) to proces integracji regionalnej, którego inicjatorami były: Argentyna, Brazylia, Paragwaj i Urugwaj, a do którego dołączyły następnie: Wenezuela (obecnie zawieszona) i Boliwia (w trakcie procesu akcesyjnego). Jedynie Argentyna, Brazylia, Paragwaj i Urugwaj są stronami Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR.

Przyjęte w wyniku negocjacji teksty części Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR związanych z polityką i współpracą przesłano działającej w Radzie Grupie Roboczej ds. Ameryki Łacińskiej w kwietniu 2025 r. Przyjęte w wyniku negocjacji teksty części projektu Umowy związanych z handlem Komisja opublikowała w sierpniu 2019 r. i w grudniu 2024 r.

Efektem negocjacji są dwa instrumenty prawne:

1. Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR obejmująca: a) filar polityki i współpracy oraz b) filar handlu i inwestycji, a także
2. Umowa przejściowa w sprawie handlu dotycząca liberalizacji handlu i inwestycji.

Zarówno Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR, jak i Umowa przejściowa w sprawie handlu powinny zostać podpisane równocześnie. Obie umowy wejdą w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu, w którym Strony powiadomiły się wzajemnie na piśmie o zakończeniu swoich odpowiednich procedur wewnętrznych wymaganych do tego celu. Umowa przejściowa w sprawie handlu wygaśnie i zostanie zastąpiona Umową o partnerstwie UE–MERCOSUR, gdy tylko ta ostatnia wejdzie w życie, po dokonaniu ratyfikacji przez wszystkie strony.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR zapewnia kompleksowe ramy prawne dla stosunków między UE a MERCOSUR i zastąpi obecną Międzyregionalną ramową umowę o współpracy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, a Wspólnym Rynkiem Ameryki Południowej i jego państwami-stronami, podpisaną w Madrycie w dniu 15 grudnia 1995 r.

Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR jest w pełni zgodna z ogólną wizją UE na temat jej partnerstwa z Ameryką Łacińską i Karaibami, którą to wizję przedstawiono we wspólnym komunikacie do Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej w sprawie nowego programu na rzecz stosunków między UE a Ameryką Łacińską i Karaibami, przyjętym w dniu 7 czerwca 2023 r. Atutem tego partnerstwa jest obecność UE w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach za pośrednictwem czterech regionów najbardziej oddalonych (Gujany Francuskiej, Gwadelupy, Martyniki i Saint-Martin), a także krajów i terytoriów zamorskich.

Ponadto część Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR dotycząca handlu i inwestycji jest zgodna z komunikatem „Przegląd polityki handlowej – otwarta, zrównoważona i asertywna polityka handlowa” z lutego 2021 r., który ściśle wiąże politykę handlową i inwestycyjną z europejskimi i uniwersalnymi normami i wartościami oprócz podstawowych interesów gospodarczych, kładąc większy nacisk na zrównoważony rozwój, prawa człowieka, problem uchylania się od opodatkowania, ochronę konsumentów oraz odpowiedzialny i uczciwy handel.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR jest w pełni zgodna z polityką Unii Europejskiej i nie będzie wymagała od niej wprowadzenia zmian w unijnych przepisach ustawowych, wykonawczych ani normach w żadnym z obszarów objętych regulacją, np. przepisach technicznych i normach dotyczących produktów, przepisach sanitarnych lub fitosanitarnych, rozporządzeniach dotyczących żywności i bezpieczeństwa, normach bezpieczeństwa

i higieny, przepisach regulujących kwestie organizmów zmodyfikowanych genetycznie, ochrony środowiska czy ochrony konsumentów.

Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR zawiera rozdział dotyczący handlu i zrównoważonego rozwoju, który łączy tę Umowę z ogólnymi celami w zakresie zrównoważonego rozwoju i celami szczegółowymi w dziedzinie pracy, środowiska i zmiany klimatu.

Ponadto Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR w pełni chroni usługi publiczne i gwarantuje, że prawo rządów do wprowadzania regulacji w interesie publicznym zostanie w pełni zachowane i będzie stanowiło główną zasadę leżącą u jej podstaw.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR dotyczy obszarów, które wchodzą w zakres wspólnej polityki handlowej, transportu, współpracy rozwojowej oraz współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej z państwami trzecimi. Podstawą prawną proponowanej decyzji powinny być zatem art. 91, art. 100 ust. 2, art. 207 ust. 4 akapit pierwszy, art. 209 ust. 2 i art. 212 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Art. 218 ust. 5 TFUE stanowi, że Rada przyjmuje decyzję upoważniającą do podpisania umowy a, w stosownych przypadkach, do tymczasowego jej stosowania przed jej wejściem w życie.

W art. 218 ust. 8 TFUE przewidziano, że Rada stanowi większością kwalifikowaną, z wyjątkiem okoliczności wymienionych w art. 218 ust. 8 akapit drugi TFUE, w których Rada stanowi jednomyślnie. Biorąc pod uwagę fakt, że główne elementy składowe przedmiotowej Umowy to polityka handlowa, transport i współpraca rozwojowa, gospodarcza, finansowa, i techniczna z państwami trzecimi, zasadą głosowania w tym konkretnym przypadku jest zatem większość kwalifikowana.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

W dniu 13 września 1999 r. Rada upoważniła Komisję Europejską do rozpoczęcia negocjacji z MERCOSUR. Dlatego też działania na szczeblu Unii uznano za skuteczniejsze niż działania na szczeblu krajowym.

Te części Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR, które wchodzą w zakres kompetencji UE dzielonych z państwami członkowskimi, obejmują obszary polityki i elementy, które można uwzględnić w działaniach zewnętrznych na szczeblu Unii. W obszarach polityki, w których działania regulacyjne podjęto na poziomie Unii, zewnętrzne wykonywanie przez Unię objętych nimi kompetencji jest nieuniknione (art. 3 ust. 2 TFUE). Ponadto, aby osiągnąć znaczącą współpracę i uzyskać silniejszą pozycję negocjacyjną wobec MERCOSUR, uznano, że działania na poziomie Unii są bardziej pożądane niż działania na poziomie poszczególnych państw członkowskich. Dlatego też działania na szczeblu Unii uznano za skuteczniejsze niż działania na szczeblu krajowym.

Jeżeli chodzi o część Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR dotyczącą handlu i inwestycji, zgodnie z art. 3 ust. 1 TFUE wspólna polityka handlowa należy do wyłącznych kompetencji Unii.

- **Proporcjonalność**

Niniejsza inicjatywa służy bezpośrednio realizacji celu działań zewnętrznych Unii i przyczynia się do realizacji priorytetu politycznego „Silniejsza pozycja UE na arenie międzynarodowej". Jest ona zgodna z kierunkami globalnej strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej, które zakładają, że aby zrealizować cele działań zewnętrznych UE, należy współdziałać z innymi państwami i w sposób odpowiedzialny zreorganizować partnerstwa zewnętrzne. Przyczynia się ona do osiągnięcia celów UE w zakresie handlu i rozwoju. Wniosek jest zgodny z Europejskim Zielonym Ładem.

Negocjacje dotyczące Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR prowadzono zgodnie z wytycznymi negocjacyjnymi określonymi przez Radę. Wynik negocjacji nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów polityki określonych w wytycznych negocjacyjnych.

- **Wybór instrumentu**

Niniejszy wniosek dotyczący decyzji Rady zostaje przedłożony zgodnie z art. 218 ust. 5 TFUE, w którym przewidziano przyjęcie przez Radę decyzji upoważniającej do podpisania i tymczasowego stosowania umowy. Nie istnieje żaden inny instrument prawny, który mógłby posłużyć do osiągnięcia celu wyrażonego w niniejszym wniosku.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Podczas negocjacji z MERCOSUR zlecono wykonawcy zewnętrznemu przeprowadzenie oceny skutków w kontekście zrównoważonego rozwoju w celu zbadania potencjalnych skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych części Umowy dotyczącej handlu. Ocena skutków została uwzględniona w negocjacjach i stanowiła źródło informacji dla negocjatorów i służb Komisji. Sprawozdanie końcowe opublikowano w dniu 29 marca 2021 r.

Opracowując ocenę skutków, wykonawca przeprowadził szerokie konsultacje z ekspertami wewnętrznymi i zewnętrznymi, zorganizował konsultacje publiczne i warsztaty, przeprowadził ankiety za pomocą kwestionariuszy online oraz odbył spotkania dwustronne i rozmowy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego zarówno w Europie, jak i w MERCOSUR. Konsultacje te stanowiły ważny i skuteczny sposób na włączenie kluczowych zainteresowanych stron i społeczeństwa obywatelskiego, co przełożyło się na znaczny poziom zaangażowania z ich strony.

Negocjacje prowadzono w porozumieniu z działającą w Radzie Grupą Roboczą ds. Ameryki Łacińskiej i Karaibów w sprawie aspektów Umowy dotyczących polityki i współpracy, zaś w sprawie jej aspektów handlowych – w porozumieniu z Komitetem ds. Polityki Handlowej, jako specjalnym komitetem wyznaczonym przez Radę zgodnie z art. 218 ust. 4 TFUE. Także Parlament Europejski był regularnie informowany za pośrednictwem Komisji Spraw Zagranicznych (AFET), Komisji Handlu Międzynarodowego (INTA) oraz Grupy Monitorującej ds. MERCOSUR. Teksty będące wynikiem negocjacji były przesyłane obu instytucjom w trakcie całego procesu negocjacyjnego. W trakcie negocjacji Komisja

zorganizowała również szereg spotkań i kontaktów ze społeczeństwem obywatelskim (dialogi ze społeczeństwem obywatelskim) w celu omówienia postępów i stanowisk negocjacyjnych.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

„Ocena skutków w kontekście zrównoważonego rozwoju na potrzeby negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską a MERCOSUR" została przeprowadzona przez wykonawcę zewnętrznego, London School of Economics Enterprise. Zawarto w niej analizę potencjalnego wpływu umowy handlowej na gospodarkę, społeczeństwo, prawa człowieka i środowisko.

Po zakończeniu negocjacji i z uwzględnieniem ich wyników służby Komisji przeprowadziły „Ocenę ekonomiczną wyników negocjacji".

- **Ocena skutków**

Ocena skutków składa się z dwóch uzupełniających się nawzajem elementów. Pierwszy z nich to rzetelna analiza skutków gospodarczych, społecznych, wpływu na prawa człowieka i środowisko, jakie negocjowana umowa handlowa mogłaby mieć w UE, w państwach MERCOSUR i w innych powiązanych państwach. Drugi element to szeroko zakrojony proces konsultacji z udziałem zainteresowanych stron, który przeprowadzono w UE i w państwach MERCOSUR, a który był okazją do zebrania i wymiany informacji, konsultacji i rozpowszechnienia wyników. Ocena skutków wniosła istotny wkład w proces przygotowania ewentualnych środków wspomagających i łagodzących, m.in. dzięki propozycjom przedstawionym w badaniu.

W sprawozdaniu wykorzystano dynamiczną wersję modelu GTAP do zbadania skutków dwóch scenariuszy – zachowawczego i bardziej ambitnego – w odniesieniu do wyniku negocjacji w kwestii obniżenia środków taryfowych i pozataryfowych przez obie strony. Według scenariusza zachowawczego do 2032 r. PKB w UE wzrośnie o 10,9 mld EUR (0,1 %), a w MERCOSUR – o 7,4 mld EUR (0,3 %) w porównaniu z modelem bazowym zakładającym brak umowy o wolnym handlu. Według scenariusza ambitnego PKB w UE wzrośnie o 15 mld EUR, a w MERCOSUR – o 11,4 mld EUR.

W ocenie ekonomicznej wyników negocjacji skupiono się na skutkach gospodarczych rzeczywistego wyniku negocjacji. W przeciwieństwie do oceny skutków, nie oparto jej na założeniach dotyczących oczekiwanego wyniku umowy. W ocenie skutków uwzględniono dwa możliwe scenariusze – zachowawczy i ambitny – w odniesieniu do wyniku negocjacji w kwestii zmniejszenia barier w handlu za pomocą środków taryfowych i pozataryfowych. W ocenie ekonomicznej wyników negocjacji oszacowano wpływ gospodarczy na podstawie rzeczywistych ustępstw, jeśli chodzi o środki taryfowe i pozataryfowe. Uwzględniono w niej również fakt, że Zjednoczone Królestwo nie jest już członkiem UE. Tłumaczy to różnicę w szacowanym wpływie umowy wskazanym w ocenie ekonomicznej w porównaniu z oceną skutków. Ponadto analiza zawarta w ocenie ekonomicznej wyników negocjacji jest aktualizowana z uwzględnieniem najnowszych zmian w polityce handlowej UE.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie (REFIT)**

Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR nie podlega procedurom REFIT. Zawiera jednak ramy dla uproszczonych procedur handlowych i inwestycyjnych oraz niższych kosztów związanych z wywozem i inwestycjami, a dzięki temu zwiększy możliwości handlowe i inwestycyjne małych i średnich przedsiębiorstw na obu rynkach.

Wśród spodziewanych korzyści wymienić należy: większą przejrzystość, mniej uciążliwe przepisy techniczne, wymagania w zakresie zgodności, procedury celne i reguły pochodzenia, lepszą ochronę praw własności intelektualnej i oznaczeń geograficznych, lepszy dostęp do procedur udzielania zamówień rządowych, a także specjalny rozdział, który ma ułatwić MŚP skorzystanie z możliwości wynikających z Umowy.

- **Prawa podstawowe**

Wniosek nie ma wpływu na ochronę praw podstawowych w Unii. Strony zobowiązują się bowiem współpracować w zakresie promowania i ochrony praw człowieka, w tym w odniesieniu do ratyfikacji i wykonania międzynarodowych instrumentów dotyczących praw człowieka, a także umacniać zasady demokratyczne i praworządność, promując równość płci oraz zwalczając wszelkie formy dyskryminacji.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Część Umowy dotycząca handlu będzie miała wpływ finansowy na budżet UE po stronie dochodów. Po wejściu w życie Umowy, spowoduje ona utratę należności celnych szacowaną na 330 mln EUR. Po pełnym wdrożeniu Umowy przejściowej w sprawie handlu w UE (po 15 latach od jej wejścia w życie) roczna utrata należności celnych osiągnie według szacunków 1 mld EUR. Szacunki te opierają się na przewidywanych zmianach w handlu w ciągu najbliższych 15 lat, w przypadku gdyby żadna umowa nie została zawarta. Oczekiwany jest jednak pośredni pozytywny wpływ w związku ze wzrostem zasobów związanych z podatkiem od wartości dodanej i dochodem narodowym brutto.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR zawiera postanowienia instytucjonalne ustanawiające wspólne organy w celu stałego monitorowania jej wdrażania, funkcjonowania i jej skutków.

Strukturę instytucjonalną Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR tworzą: Wspólna Rada, Wspólny Komitet i podkomitety oraz inne organy. Wspólna Rada będzie nadzorować wypełniane celów Umowy oraz jej wykonanie. Wspólny Komitet będzie wspierać Wspólną Radę w wypełnianiu jej obowiązków oraz nadzorować pracę wszystkich podkomitetów oraz innych organów ustanowionych na mocy Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR.

Podczas omawiania kwestii handlowych i inwestycyjnych Wspólna Rada i Wspólny Komitet będą spotykać się w składzie rozstrzygającym kwestie dotyczące handlu. Postanowienia instytucjonalne części Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR dotyczącej handlu i inwestycji określają szczególne funkcje i zadania Wspólnej Rady i Wspólnego Komitetu działających w składzie rozstrzygającym kwestie dotyczące handlu.

Umowa ustanawia Podkomitet ds. Współpracy Międzynarodowej i Rozwoju oraz szereg podkomitetów związanych z handlem i inwestycjami. Wspólna Rada lub Wspólny Komitet mogą powoływać dalsze podkomitety lub inne organy w celu zajęcia się określonymi zadaniami lub zagadnieniami.

W Umowie o partnerstwie UE–MERCOSUR przewidziano również Forum Społeczeństwa Obywatelskiego, które ma umożliwić społeczeństwu obywatelskiemu po obu stronach wypowiedzenie się na temat wszystkich postanowień Umowy.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR tworzy spójne, kompleksowe, aktualne i prawnie wiążące ramy dla stosunków handlowych UE z MERCOSUR. Ustanawia zacieśnione partnerstwo, wzmacnia dialog polityczny oraz pogłębia i usprawnia współpracę w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Równocześnie Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR będzie wspierać handel i inwestycje, przyczyniając się do rozszerzenia i dywersyfikacji stosunków gospodarczych i handlowych.

Umowa o partnerstwie UE–MERCOSUR podzielona jest na cztery części. W części I (Zasady ogólne i ramy instytucjonalne) przedstawiono ogólne zasady i cele Umowy oraz ustanowiono opisane wyżej ramy instytucjonalne.

Zasadnicze elementy Umowy to: poszanowanie zasad demokracji, praw człowieka, podstawowych wolności i państwa prawnego, a także klauzuli o nierozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (BMR) oraz pozostanie w dobrej wierze stroną Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu oraz porozumienia paryskiego.

W części II (Dialog polityczny i współpraca) UE i MERCOSUR zobowiązują się do pogłębienia dialogu i współpracy w następujących obszarach:

- zasady demokratyczne, prawa człowieka i praworządność oraz międzynarodowy pokój i bezpieczeństwo
- sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo
- zrównoważony rozwój
- partnerstwo społeczne, gospodarcze i kulturalne.

W Umowie nacisk położono na szeroki zakres kluczowych kwestii, w tym na ochronę środowiska, zmianę klimatu, zrównoważoną energię, praworządność, prawa człowieka i prawa kobiet, odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej, prawa pracownicze i zmniejszanie ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi. Postanowienia części II umożliwią bardziej skoordynowane i wspólne działania w nowych obszarach, takich jak zdrowie publiczne, modernizacja państwa, zarządzanie przepływami migracyjnymi, nierozprzestrzenianie broni masowego rażenia, pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu i cyberprzestępczość.

Przełoży się to na silniejsze partnerstwo na szczeblu globalnym, np. w odniesieniu do Agendy 2030, działań przeciwko zmianie klimatu oraz zagadnień dotyczących globalnych rządów demokratycznych i praw człowieka, migracji międzynarodowej, pokoju i bezpieczeństwa.

Część II zawiera również postanowienia służące zacieśnieniu dialogu na temat współpracy międzynarodowej i rozwoju oraz ułatwiające wykonanie Umowy. Umowa zawiera Protokół w sprawie współpracy, w którym Strony zobowiązują się do partnerstwa współpracy w imię pokoju i dobrobytu, w oparciu o szacunek, zaufanie oraz wspólne wartości i interesy, z założeniem wspólnego podejmowania wyzwań i wykorzystywania możliwości wynikających z Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR.

Część III (Handel i kwestie związane z handlem) tworzy spójne, kompleksowe i aktualne prawnie wiążące ramy stosunków handlowych UE z MERCOSUR. Umowa będzie wspierać handel i inwestycje, przyczyniając się do rozszerzenia i dywersyfikacji stosunków gospodarczych i handlowych.

Dzięki tej umowie UE chce zapewnić swoim podmiotom jak najlepsze warunki działania na rynku MERCOSUR. Umowa wykracza poza istniejące zobowiązania WTO w wielu obszarach, takich jak handel towarami, handel usługami, zamówienia rządowe, bariery pozataryfowe oraz ochrona i egzekwowanie praw własności intelektualnej, w tym oznaczeń geograficznych. We wszystkich tych obszarach państwa MERCOSUR zaakceptowały znaczące nowe zobowiązania w porównaniu z warunkami WTO. Umowa zawiera również zaawansowane postanowienia dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju, w tym daleko idące zobowiązanie w kwestii wylesiania.

Umowa spełnia kryteria zawarte w art. XXIV GATT (eliminacja ceł i innych przepisów restrykcyjnych w handlu w odniesieniu do zasadniczo całej wymiany handlowej między stronami), a także art. V GATS, w którym przewidziano podobne kryterium w odniesieniu do usług.

Zgodnie z celami określonymi w wytycznych negocjacyjnych część III Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR zapewni:

1. całkowite zniesienie – z upływem czasu – ceł na 91 % towarów wywożonych przez przedsiębiorstwa UE do MERCOSUR. Pozwoli to zaoszczędzić na cłach ponad 4 mld EUR rocznie. Na przykład państwa MERCOSUR zniosą wysokie cła na produkty przemysłowe, takie jak samochody (35 %), części samochodowe (14–18 %), maszyny (14–20 %), chemikalia (do 18 %), odzież (do 35 %), produkty farmaceutyczne (do 14 %), obuwie skórzane (do 35 %) czy wyroby tekstylne (do 35 %). Umowa spowoduje również stopniowe zniesienie ceł na wywóz żywności i napojów z UE, takich jak wino (27 %), czekolada (20 %), napoje spirytusowe (20–35 %), herbatniki (16–18 %), brzoskwinie w puszkach (55 %) czy napoje bezalkoholowe (20–35 %). Umowa zapewni także bezcłowy, objęty kontyngentami dostęp do rynku MERCOSUR dla unijnych produktów mleczarskich (obecne cło wynosi 28 %), w szczególności serów;
2. zrównoważone otwarcie rynku przez UE, ponieważ umowa zniesie cła przywozowe na 92 % towarów z MERCOSUR wywożonych do UE. Wrażliwe produkty rolne, takie jak wołowina, cukier czy drób, są objęte preferencyjnym traktowaniem jedynie w ograniczonych ilościach dzięki starannie skalibrowanym kontyngentom taryfowym;
3. w przypadku Argentyny, Urugwaju i Paragwaju umowa całkowicie wyeliminuje podatki wywozowe od surowców i produktów przemysłowych lub zagwarantuje zerową stawkę tych podatków. Obniży również podatki wywozowe od towarów rolnych (Argentyna) lub je wyeliminuje (Urugwaj, Paragwaj i Brazylia). Jeżeli chodzi o produkty przemysłowe, Brazylia zredukowała do zera podatek od surowców niezbędnych do dywersyfikacji gospodarczej UE (nikiel, miedź, aluminium, surowce stalowe, stal, tytan). Brazylia zachowała margines decyzyjny umożliwiający jej nakładanie ceł wywozowych na niektóre surowce – w takich przypadkach UE wynegocjowała preferencje w wysokości co najmniej 50 % od jakiegokolwiek podatku wywozowego wprowadzonego w przyszłości przez Brazylię oraz pułap dla takiego podatku wynoszący 25 %;

4. solidny dwustronny mechanizm ochronny, umożliwiający UE i państwom MERCOSUR wprowadzanie tymczasowych środków regulujących przywóz w sytuacjach nieoczekiwanego, znacznego wzrostu przywozu, który powoduje poważną szkodę ich przemysłowi krajowemu lub grozi wyrządzeniem takiej szkody. Te środki ochronne mają również zastosowanie do towarów rolnych objętych systemem kontyngentów taryfowych lub mogą być ograniczone, w stosownych przypadkach, do terytorium unijnych regionów najbardziej oddalonych;

5. do wszystkich produktów – niezależnie od tego, czy są produkowane w kraju, czy przywożone do UE – nadal mają zastosowanie najwyższe normy bezpieczeństwa żywności oraz zdrowia zwierząt i roślin. Obowiązuje zasada ostrożności. W umowie przewidziano ściślejszą współpracę z organami państw partnerskich oraz szybszy przepływ informacji dotyczących potencjalnych czynników ryzyka dzięki bardziej bezpośredniemu i skuteczniejszemu systemowi informacji i powiadamiania;

6. kompleksowy rozdział dotyczący handlu i zrównoważonego rozwoju, którego celem jest zapewnienie, aby handel wspierał ochronę środowiska i rozwój społeczny. Rozdział ten dotyczy takich kwestii jak zrównoważona gospodarka leśna i ochrona lasów, poszanowanie praw pracowniczych i wspieranie odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej. Obejmuje on również szczegółowe postanowienia dotyczące rozstrzygania sporów oraz specjalny mechanizm przeglądu. Rozdział ten zawiera także jednoznaczne zobowiązanie do skutecznego wdrożenia porozumienia klimatycznego z Paryża, które stanowi zasadniczy element Umowy o partnerstwie UE–MERCOSUR oraz Umowy przejściowej w sprawie handlu, przez co możliwe jest zawieszenie tej drugiej Umowy, jeżeli jedna ze Stron wystąpi z porozumienia paryskiego lub przestanie być jego stroną „w dobrej wierze”. W załączniku do rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju Strony zobowiązują się – w kwestii wylesiania – do wprowadzenia środków mających na celu powstrzymanie dalszego wylesiania od 2030 r. Po raz pierwszy w historii strony umowy handlowej podlegającej mechanizmowi rozstrzyganiu sporów podejmują indywidualne zobowiązanie prawne do powstrzymania wylesiania. W umowie zapewniono też organizacjom społeczeństwa obywatelskiego możliwość odegrania aktywnej roli w monitorowaniu wdrażania umowy, m.in. pod kątem jej wpływu na środowisko;

7. nowe możliwości dla oferentów z UE, jeśli chodzi o uczestnictwo w przetargach w państwach MERCOSUR, które nie są członkami Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych. Dzięki umowie państwa MERCOSUR po raz pierwszy otworzą swoje rynki zamówień rządowych dla zagranicznych podmiotów. Przedsiębiorstwa z UE będą mogły starać się o zamówienia organów publicznych, takich jak ministerstwa rządów centralnych czy inne agencje rządowe i federalne, na równych zasadach z przedsiębiorstwami z państw MERCOSUR;

8. wyeliminowanie barier technicznych i regulacyjnych w handlu towarami, w szczególności przez wspieranie stosowania przez producentów własnej certyfikacji i ujednolicania na podstawie norm międzynarodowych przyjętych przez ISO, IEC, ITU i Kodeks Żywnościowy, a także przez inne międzynarodowe organizacje normalizacyjne, zgodnie ze wspólną definicją uzgodnioną przez UE i MERCOSUR. Osiągnięto porozumienie służące ograniczeniu powielania testów w sektorze elektroniki w obszarach o niskim poziomie ryzyka. Opracowany zostanie również specjalny załącznik dotyczący pojazdów silnikowych promujący regulaminy Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ i ograniczający powielanie badań w tym sektorze;

9. kompleksowy załącznik określający szczegółowe postanowienia, które ułatwią handel winem i napojami spirytusowymi, obejmujący uznawanie praktyk enologicznych, certyfikacji i etykietowania, zgodnie z najnowszymi umowami UE o wolnym handlu;

10. otwarcie sektorów usług i ułatwienie handlu usługami między UE a MERCOSUR, zarówno przez zakładanie lokalnych przedsiębiorstw, jak i na zasadach transgranicznych. Umowa obejmuje szeroki wachlarz sektorów usług, m.in. usługi biznesowe, usługi finansowe, telekomunikację, transport morski (po raz pierwszy MERCOSUR otwiera transport morski wewnątrz regionu), usługi pocztowe i kurierskie. Zawiera również zobowiązania dotyczące zakładania przedsiębiorstw, zarówno w sektorach usługowych, jak w i innych sektorach. Umowa zapewni równe warunki działania dla usługodawców z UE oraz ich konkurentów w MERCOSUR. „Prawo do wprowadzania regulacji" w interesie publicznym jest w pełni zachowane na wszystkich szczeblach sprawowania rządów. Umowa zawiera również zaawansowane postanowienia dotyczące przemieszczania się specjalistów w celach biznesowych, np. kadry kierowniczej lub specjalistów, których przedsiębiorstwa z UE delegują do swoich jednostek zależnych w państwach MERCOSUR. Zawarto w niej również obszerny rozdział dotyczący handlu elektronicznego, co jest nowością dla partnerów z MERCOSUR;

11. wysoki poziom ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej, w tym szczegółowe postanowienia dotyczące praw autorskich, tajemnic przedsiębiorstwa i egzekwowania praw zapewniające lepszą ochronę;

12. wysoki poziom ochrony i egzekwowania unijnych oznaczeń geograficznych, porównywalny z obowiązującym w UE, w odniesieniu do 344 unijnych nazw produktów żywnościowych o wysokiej jakości, produktów sektora wina i napojów spirytusowych;

13. rozdział poświęcony małym i średnim przedsiębiorstwom, aby zapewnić im pełne korzystanie z możliwości oferowanych przez Umowę o partnerstwie UE–MERCOSUR;

14. sprawne mechanizmy rozstrzygania sporów za pośrednictwem organu arbitrażowego lub z pomocą mediatora. Rozdział dotyczący rozstrzygania sporów zawiera nowe postanowienia wzorowane na przewidzianej przez WTO skardze niezwiązanej z naruszeniem – jeżeli jedna ze stron uważa, że środek zastosowany przez drugą stronę eliminuje lub w sposób istotny narusza jej korzyści płynące z umowy, może zwrócić się do organu arbitrażowego o rozstrzygnięcie tej kwestii.

Część IV (Postanowienia końcowe) obejmuje między innymi procedurę postępowania w przypadkach niewywiązania się przez Stronę z obowiązków wynikających z Umowy oraz postanowienia dotyczące wejścia w życie i zmian Umowy.

Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony i z dniem wejścia w życie zastępuje Umowę przejściową w sprawie handlu.

Należy zaproponować tymczasowe stosowanie wszystkich postanowień części I (Zasady ogólne i ramy instytucjonalne) i IV (Postanowienia końcowe), z wyjątkiem przepisów dotyczących interakcji z Umową przejściową w sprawie handlu. Należy również zaproponować tymczasowe stosowanie wszystkich przepisów części II (Dialog polityczny i współpraca), z wyjątkiem przepisów dotyczących ochrony konsularnej i kwestii podatkowych.

2025/0191 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, i tymczasowego stosowania Umowy o partnerstwie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Wspólnym Rynkiem Południa, Republiką Argentyńską, Federacyjną Republiką Brazylii, Republiką Paragwaju i Wschodnią Republiką Urugwaju, z drugiej strony

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 91 ust. 1, art. 100 ust. 2, art. 207 ust. 4 akapit pierwszy, art. 209 ust. 2 i art. 212, w związku z art. 218 ust. 5,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W dniu 13 września 1999 r. Rada upoważniła Komisję Europejską do rozpoczęcia negocjacji w sprawie umowy ze Wspólnym Rynkiem Południa i jego państw-stron, składającej się z części politycznej, części dotyczącej współpracy oraz części dotyczącej handlu.

(2) Negocjacje zakończono pomyślnie w dniu 6 grudnia 2024 r.

(3) Należy zatem podpisać, w imieniu Unii, Umowę o partnerstwie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Wspólnym Rynkiem Południa, Republiką Argentyńską, Federacyjną Republiką Brazylii, Republiką Paragwaju i Wschodnią Republiką Urugwaju, z drugiej strony („Umowa”), z zastrzeżeniem jej zawarcia w późniejszym terminie.

(4) Niektóre postanowienia Umowy należy stosować tymczasowo do czasu zakończenia procedur niezbędnych do jej wejścia w życie.

(5) Zgodnie z art. 30.9 Umowy nie przyznaje ona w Unii praw osobom ani nie nakłada na osoby obowiązków innych niż prawa i obowiązki powstałe między Stronami na podstawie prawa międzynarodowego publicznego,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Niniejszym zezwala się na podpisanie, w imieniu Unii, Umowy o partnerstwie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Wspólnym Rynkiem Południa, Republiką Argentyńską, Federacyjną Republiką Brazylii, Republiką Paragwaju

i Wschodnią Republiką Urugwaju, z drugiej strony, z zastrzeżeniem zawarcia przedmiotowej Umowy.

2. Tekst Umowy dołącza się do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

1. Do czasu wejścia w życie Umowy, zgodnie z jej art. 30.2 i z zastrzeżeniem przewidzianych w niej powiadomień, następujące części Umowy stosuje się tymczasowo między Unią a Wspólnym Rynkiem Południa („MERCOSUR”) lub co najmniej jednym Państwem-Sygnatariuszem MERCOSUR:

– rozdział 1 – z wyjątkiem art. 1.4 lit. d)

– rozdział 2 – z wyjątkiem art. 2.2 ust. 4, art. 2.3 ust. 5 i art. 2.4 ust. 5

– rozdział 3 – z wyjątkiem art. 3.2 ust. 3–7

– rozdział 4

– rozdział 5

– rozdział 6 – z wyjątkiem art. 6.6 (Ochrona konsularna)

– rozdział 7

– rozdział 8 – z wyjątkiem art. 8.4 (Kwestie podatkowe)

– rozdział 30 – z wyjątkiem art. 30.1 ust. 1, art. 30.4 ust. 2, art. 30.5 ust. 2 i art. 30.6 ust. 5

– Protokół o współpracy, dołączony do niniejszej Umowy.

2. Sekretariat Generalny Rady publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* datę, od której będą tymczasowo stosowane powyższe części Umowy.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Rady
Przewodniczący